

Yleisimpiä kysymyksiä koronavirukseen liittyen:

Sisällys

1 MASKIN KÄYTTÖ	1
2 TESTAUS, OIREET, HAVAITTU TARTUNTA	1
3 ROKOTTAMINEN, KATTAVUUS	2
4 ROKOTEHUOLET, MITEN TOIMII	3
5 MATKUSTAMINEN	4

1 MASKIN KÄYTTÖ

- **Mitä eroa on kangasmaskin ja kertakäyttömaskin käytöllä?**

V: Molempia voi käyttää vain yhden kerran yhdellä kertaa. Kertakäyttömaski heitetään käytön jälkeen pois, kangasmaskia voi keittämisen jälkeen käyttää uudelleen.

Muista myös maskia käyttäessäsi, että ehkäiset tartuntoja tehokkaimmin:

- pitämällä yli 2 metrin turvaetäisyyden muihin ihmisiin, kun liikut julkisilla paikoilla
- huolehtimalla käsi- ja yskimishygieniasta
- välttämällä kasvojen, nenän ja suun koskettelemista.

- **Miten puen ja riisun maskin:**

V: Varo koskemasta maskin kasvo-osaan sekä puettaessa että varsinkin riisuttaessa. Heitä kertakäyttömaski suoraan roskeen käyttöön jälkeen, kangasmaski omaan muovipussiin tms. Ja siitä pesuun. [Linkki: THL näin käytät maskia oikein](#)

- **Miten kauan voin käyttää samaa maskia?**

V: Kertakäyttömaskia vain kerran, kangasmaskia pesun jälkeen uudelleen. HUOM! max 2-3 tunnin käytön jälkeen maski pitää vaihtaa uuteen, jos se höyrystyy, jo aiemmin.

2 TESTAUS, OIREET, HAVAITTU TARTUNTA

- **Onko väärin käydä varmuuden vuoksi testissä, esim. jos onkin vain flunssaa?**

V: ilman testiä ei voida tietää onko kyseessä koronaviruksen aiheuttama flunssa. Ei siis ole väärin mennä testiin.

- **Koronan oirekirjo: mitä kaikkia oireita voi olla?**
V: Oireet ovat moninaisia, [linkki: Oireet THL:n sivusto](#)
- **Mistä saa varattua testiajan Vantaalla, entä voiko käydä lähikunnassa myös?**
V: Ajan saa varattua koronabotti-verkkoapurin tekemän oirekyselyn jälkeen, jos botin mukaan sinun kannattaa käydä testissä. Linkki: <https://koronabotti.hus.fi/>
- **Missä Vantaalla on näytteenottopisteitä?**
V: Vantaalla Peijaksen sairaalassa (Sairaalakatu 1) sekä Hakunilan ostoskeskuksen sisäpihalla (Laukkarinne 4-6) ja HUSin alihankkija 9Livesin pisteissä Koivukylässä (Koivukylänväylä 32), Ala-Tikkurilassa (Härkävaljakontie 31) sekä Martinlaaksossa (Laajakorvenkuja 1). Näytteenottoon voi hakeutua muidenkin kuntien kuin oman asuinkuntansa alueella. HUSin koronavirustesti on maksuton.
- **Missä tilanteissa varattu aika pitäisi perua? Esim. epäselvää tullaanko varatuille ajoille, jos vaikka yksi perheenjäsen on tai ollut juuri sairaana.**
V: Jos itse tai joku perheenjäsenistä on sairaana, pitää pysyä kotona. Ei saa mennä minnekään varatulle ajalle, paitsi Martinlaaksoin terveystasemalle.
- **Mitä pitää tehdä, kun perheenjäsenellä on havaittu tartunta? Toiminta kotona, eristäminen, arjen sujuminen jne.**
V: Tartuntariskin vähentämiseksi pitää pysytellä erillään muista ihmisistä - myös muista samassa taloudessa asuvista. Jos mahdollista, olisi hyvä oleskella eri huoneessa kuin muut. Jos et voi oleskella eri huoneessa, pidä yli 2 metrin turvaväli muihin samassa taloudessa asuviin.
 - Hyvä hygienia ja päivittäinen pintojen (ovenkahvat, sähkökatkaisimet, kaukosäätimet, vetimet, wc yms.) pyyhintä tärkeää.
 - Ulos, esimerkiksi kauppaan tai muille asioille et saa mennä, vaikka olisit hyvävoimainen.
 - Koiraa voit ulkoiluttaa, jos se ei muuten järjesty. Säilytä kuitenkin ulkoillessa yli 2 metrin turvaväli muihin ihmisiin.

3 ROKOTTAMINEN, KATTAVUUS

- **Miksi ottaisin rokotuksen, jos riskini sairastua vakavasti on pieni?**
V: Et voi tietää, saatko taudin ja kuinka vakava se on. Mitä suurempi osa ihmisistä ottaa rokotuksen, sitä paremmin koronasta päästän eroon, tulee ns. Laumasuoja, joka suojaa myös heitä, jotka eivät voi sairauden tms. vuoksi ottaa rokotesuojaa.
- **Onko rokotusta pakko ottaa?**
V: Koronarokotetta tarjotaan Suomessa kaikille 16 vuotta täyttäneille. Rokotukset ovat vapaaehtoisia ja maksuttomia.
- **Mistä tietää, milloin kukakin voi mennä rokotettavaksi? Miten rokotusaika varataan itselle, toiselle perheenjäsenelle?**
V: Vantaan käytännöt ja rokotusaikataulut, linkki: <https://www.vantaa.fi/koronarokotukset>, <https://www.koronarokotusaika.fi/>

- **Jos olen jo sairastanut koronan, voinko ottaa rokotuksen?**
V: Kyllä. Nykytiedon mukaan sairastettu koronavirustauti antaa ainakin 6 kuukauden kestoisen suojan valtaosalle sairastuneista. Sen vuoksi rokotuksella ei silloin ole kova kiire. Rokotteen teho aiemmin koronavirustaudin sairastaneilla on osoitettu hyväksi.
- **Mitä rokote sisältää? Onko halala?**
V: Rokote valmistetaan synteettisesti laboratorioissa, sen tuottamiseen ei ole käytetty eläin- tai ihmisoluja. Rokote ei sisällä eläviä taudinaiheuttajia. Ei sisällä säilöntä- eikä tehosteaineita.
- **Miten toimin rokottamisen jälkeen? Lyhyellä tähtäimellä: Saanko syödä normaalisti? Pitkällä tähtäimellä: Pitääkö minun edelleen pitää maskia ja turvaväliä? Miksi?**
V: Rokottamisen jälkeen voit elää arkea normaalisti, huomioiden edelleen turvavälit ja käyttää maskia. Rokotteen suojasta ja laumasuojasta ei vielä tiedetä, kuinka täydellinen se on.
- **Mitä oireita rokotteesta voi tulla? Milloin pitää huolestua?**
V: Tavanomaisimmin ilmenee pistosalueen paikallisia oireita, kuten kipua, arkuutta, punoitusta, kuumotusta, turvotusta ja ihottuma. Myös imusolmukkeet voivat turvota paikallisesti.
 - Hyvin tavallisia ovat myös ohimenevät yleisoireet, kuten kuumereaktiot, lihas- ja nivelkipu, päänsärky, väsymys, vilunväristykset ja pahoinvointi tai oksentelu. Myyntilupaa edeltävissä tutkimuksissa toisen annoksen antamisen jälkeen ilmoitetut haittavaikutukset olivat lievempiä ja niitä ilmoitettiin vähemmän.
 - Paikallis- ja yleisoireet alkavat yleensä parin vuorokauden sisällä rokottamisesta. Ne menevät ohi muutamissa tunteissa tai vuorokausissa. Niitä voi hoitaa kuume- ja kipulääkkeellä esimerkiksi ibuprofeenilla, naprokseenilla tai parasetamolilla.
 - Paikallis- ja yleisoireet eivät estä jatkorokotuksia.
- **Voinko saada koronan, vaikka minut on rokotettu? Ja voinko tartuttaa sen muihin?**
V: Kyllä, pieni mahdollisuus on.

4 ROKOTEHUOLET, MITEN TOIMII

- **Voinko saada koronan rokotuksesta?**
V: Et voi saada.
- **Mistä voidaan tietää, että rokotus on turvallinen?**
V: Koronavirusrokotteita arvioidaan samoilla laatu-, turvallisuus- ja tehokkuuskriteereillä kuin muitakin lääkkeitä. Lääkeviranomaiset myöntävät myyntiluvan vain rokotteille, joilla on tutkimuksin osoitettua näyttöä sekä tehosta että turvallisuudesta. Turvallisuutta seurataan myös rokotteen käyttöönoton jälkeen
- **Miten rokotus on kehitetty ja testattu?**
V: Laboratorioissa selvitetään viruksen rakenne. Teho ja turvallisuus testataan ihmisillä kolmessa eri vaiheessa tarkkojen, lääketieteellisten menettelytapojen ja kriteerien

ohjaamana.

- **Miten rokotus on voitu kehittää niin nopeasti?**

V: Tutkimukseen on käytetty paljon rahaa ja monet tutkijat ja lääketieteellisyys ovat tehneet yhteistyötä. Yleensä edellä mainitut kolme vaihetta tehdään peräkkäin, mutta nyt niitä on tehty rinnakkain, jotta aikaa säästyisi. Viranomaiset ovat arvioineet asioita sitä mukaa kun niitä on saatu valmiiksi, ei ole odotettu sitä, että koko rokote olisi valmis ennen arviointia.

- **Miten rokotus toimii? Millä mekanismeilla?**

V: Nyt käytössä on kaksi erilaista lähetti-RNA-rokotetta. Lähetti-RNA sisältää koronaviruksen piikkiproteiinin valmistusohjeen. Kun tämä tieto viedään lihassolun sisään, solu alkaa valmistaa piikkiproteiinia, ja sen jälkeen puolustusolut aktivoituvat. Syntyy immuunivaste koronavirusta kohtaan. Rokote ei siis sisällä korona-virusta missään muodossa.

- **Huhut siitä, että rokote aiheuttaisi vakavia seurauksia esim. hedelmättömyyttä ja kävelykyvyn menetyksen. Miten vastata näihin?**

V: Rokotteiden haittavaikutuksia on tutkittu tarkasti ja tutkitaan koko ajan. Kysymyksen kaltaisia haittoja ei ole ilmennyt, eikä ole mitään syytä epäillä, että sellaisia voisi rokotteista tulla. Ne kuulostavat huhuilta, joilla jotkut haluavat pelotella ihmisiä. Muitakaan vakavia haittoja ei ole Suomessa raportoitu.

- **Montako erilaista rokotusta on? Annetaanko molempia Suomessa? Ovatko ne erilaisia?**

V: AstraZenecan rokotteella rokotetaan 60–69-vuotiaita terveydentilansa vuoksi erittäin suuressa vakavan koronan riskissä (ryhmä 1. lista alla) olevia ja BioNTechPfizerin Comirnaty-rokotteella puolestaan tänä vuonna 80 vuotta täyttäviä ja sitä vanhempia.

- Maailmalla, esim. Venäjällä ja Kiinassa, on muitakin rokotteita, ne eivät ole kuitenkaan anoneet lupaa tuoda niitä Eurooppaan. Muita rokotteita on Euroopassa odottamassa myyntilupaa. Niitä varmaan tulee vielä myöhemmin. Suomessakin kehitetään rokotetta, koska koronavirusta vastaan tarvitaan rokotetta vielä myöhemminkin.

- **Missä maassa rokotteita valmistetaan?**

V: Comirnaty Saksassa ja Belgiassa, AstraZenecan rokote Alankomaissa

5 MATKUSTAMINEN

- **Voiko Tukholmaan matkustaa (passinhakumatkat) ja mitä se vaatii? Entä muualle, Viroon, Keski-Eurooppaan...? Mitä se vaatii ja minkä riskin muodostaa.**

V: Kaikkea matkustamista pitäisi välttää, jos vain pystyy. Jos täytyy matkustaa, selvitä ensin:

- mitä kyseinen maa vaatii maahantulijalta, eri maat voivat eri tavoin rajoittaa maahantuloa. Tämän saa selvitettyä kohdemaasi viranomaisilta, esimerkiksi kyseisen maan lähimmästä edustustosta. Sinun kannattaa myös selvittää etukäteen, vaaditaanko maahan tulevilta matkailijoilta negatiivinen koronatestitulos.
- Ota matkavakuutus ja varmista että se on tarpeeksi kattava, koska riski tartunnalla on suuri matkoilla.
- Tee matkustusilmoitus, matkustusilmoitus.fi

- Kun palaat Suomeen sinun pitäisi olla 14 vrk omaehtoisessa karanteenissa, vaikka matka olisi kestänyt vain päivän. Voit lyhentää karanteenia kahdella testillä Suomeen palattuasi. Lisätietoa, linkki:
<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/matkustaminen-ja-koronaviruspandemia>

- **Saanko matkustaa, jos en ole ottanut rokotusta?**

V: Rokottaminen ei vaikuta matkustamiseen toistaiseksi. Suomi ja monet maat suunnittelevat rokotustodistusta, ja saattaa olla, että siinä vaiheessa, kun rokotuksia on tarjolla kaikille, rokotuksen ottaneet voivat liikkua vähemmällä rajoituksilla kuin muut.

- **Onko turvallista matkustaa maihin, jossa ei olla niin pitkällä rokotusohjelmassa?**

V: Tällä hetkellä matkustusta ei suositella, ei ole turvallista, rokotusohjelmat eivät missään ole vielä pitkällä.